

Διαβάζω μόνο μεταχειρισμένα βιβλία.

Τα ακουμπώ στην φωμιάρα, γυρνάω σελίδα με το δάχτυλο και κείνη υπακούει μένοντας ακίνητη. Έτσι μασώ και διαβάζω.

Τα καινούρια βιβλία είναι υπεροπτικά, τα φύλλα δεν κάθονται ήσυχα να τα γυρίσεις, αντιστέκονται και πρέπει να τα πιέσεις για να μείνουν στη θέση τους. Τα μεταχειρισμένα έχουν χαλαρή ράχη και οι σελίδες διαβάζονται χωρίς να σηκώνονται όρθιες. Τα μεσημέρια λοιπόν, κάθομαι στην ταβέρνα στην ίδια πάντα καρέκλα, ζητώ σούπα και κρασί, και διαβάζω: θαλασσινά μυθιστορήματα, ορεινές περιπέτειες, ποτέ ιστορίες της πόλης, που τις έχω ήδη γύρω μου.

Σηκώνω το βλέμμα αναζητώντας τις λιγοστές ακτίνες του ήλιου που πέφτουν πάνω στο τζάμι της εισόδου, όταν μπαίνει ένα ζευγάρι· εκείνη κουβαλά τη μυρωδιά του άνεμου, εκείνος της στάχτης.

Επιστρέφω στο θαλασσινό μου βιβλίο: έχει τρικυμία οχτώ μποφόρ, ο νεαρός τρώει με όρεξη ενώ όλοι οι άλλοι κάνουν εμετό. Ύστερα βγαίνει στη γέφυρα και κρατιέται γερά γιατί είναι νέος, μόνος και χαιρείται τη θαλασσοταραχή.

Σηκώνω το βλέμμα για να τρίψω ωμό σκόρδο μέσα στη σούπα. Ρουφάω μια μικρή γουλιά κόκκινο κρασί, μπρούσκο, ξυλώδες.

Γυρίζω τις υπάκουες σελίδες, με αργές μπουκιές, κι έπειτα σηκώνω το βλέμμα από το άσπρο χαρτί και το τραπεζομάντηλο· φτάνω στα πλακάκια κι ακολουθώ τη γραμμή που διατρέχει οριζόντια την αίθουσα και περνά πίσω από δύο μαύρα γυναικεία μάτια· οι κόρες τους, τοποθετημένες πάνω σε κείνη τη γραμμή σαν δύο «μι» που σχίζει η τελευταία ρίγα του πεντάγραμμου, είναι στραμμένες πάνω μου.

Σηκώνω στο ίδιο ακριβώς σημείο το ποτήρι και το κρατώ στον αέρα προτού πιω. Η ευθυγράμμιση με παρακινεί να ελευθερώσω ένα χαμόγελο μέχρι τα ζυγωματικά. Η γεωμετρία του περιβάλλοντος προτρέπει για συμπτώσεις, για συναντήσεις.

Η γυναίκα χαμογελάει προς το μέρος μου.

Ο άντρας με τη γυρισμένη πλάτη αντιλαμβάνεται την πρόποση, γέρνει το στήθος προβάλλοντας τον αγκώνα, κι ο ταβερνιάρης τον αποφεύγει με μια στροφή του γοφού καθώς μου φέρνει ένα πιάτο. Προτού ολοκληρώσει τη μανούβρα του ο δραστήριος ταβερνιάρης, απευθύνω βραχνά ένα χαιρετισμό στη γυναί-

κα, λες κι είμαστε γνωστοί. Εκείνη μου ανταποδίδει το χαιρετισμό ενώ ο άντρας καρφώνεται πάνω μου.

Πίνω, ξαναχώνω τη μύτη μου στο πιάτο, διαβάζω και καταπίνω.

Η ταβέρνα αδειάζει από τους εργάτες· εγώ μένω κι άλλο, δεν είμαι υποχρεωμένος να ξαναπιάσω δουλειά στη μία ακριβώς.

Σήμερα πρέπει μόνο να τελειώσω το κλάδεμα και να μαζέψω τα κλαδιά. Φωτιά θα τους βάλω αύριο.

Η γυναίκα σηκώνεται, προχωράει και πλησιάζει προς το μέρος μου γρήγορα και χωρίς περιστροφές. Το βλέμμα μου εστιάζει στη μύτη της, εκεί που τα ρουθούνια εκπνέουν λίγο αέρα πίσω από τις λέξεις: «Το τηλέφωνό μου έχει αλλάξει, πάρε με σ' αυτό», λέει αφήνοντάς μου πάνω στο τραπεζομάντηλο όνομα και αριθμό. Το σκεπάζω με το χέρι μου: είναι σχεδόν καθαρό, δεν τρίβομαι και με το ξυστρί για το μεσημεριάτικο διάλειμμα.

Την κοιτάζω που στέκει όρθια, σηκώνομαι, και για να πατοίσω την επινοητικότητά της λέω: «Χαίρομαι πάντα όταν σε βλέπω». Κλείνει το χέρι μου μες στις παλάμες της: «Χαιρετισμούς στους δικούς σου», «Ευχαρίστως, θα τους μεταφέρω», ο άλλος στέκεται στην πόρτα, εκείνη κάνει μεταβολή κι εγώ κάθομαι πάλι.

Τι στην ευχή μ' έπιασε; «Ευχαρίστως, θα τους μεταφέρω», σαν ζωντανό απολίθωμα. Σε ποιον; Αφού δεν έχω κανέναν.

Τι να ζητάει μια υπέροχη γυναίκα από έναν πενηντάρη κηπουρό, καθισμένο στο βάθος μιας ταβέρνας; Δεν έχουμε ξανασυναντηθεί ποτέ, εκείνη είναι νέα κι εγώ κουβαλώ στην πλάτη είκοσι χρόνια ζωής στη Λατινική Αμερική. Βρίσκομαι σ' αυτό τον τόπο επειδή μου έτυχε μια δουλειά στον κήπο μιας βίλας στην άκρη της ανηφόρας, κατεβαίνω στην ταβέρνα το μεσημέρι για να ξεκουραστώ και να συναντήσω ανθρώπους, κι εκείνη περνά από εδώ για πρώτη φορά.

Η προσοχή μου αποσπάται αμέσως: ο ταβερνιάρης καταφτάνει μ' ένα караφάκι κρασί, να το πιει μαζί μου. «Είσαι αληθινός άρχοντας», του λέω, «έχεις καλό χύμα κρασί και ο εργάτης μπορεί να 'ναι ήσυχος πως δε θα του κάψει τα σωθικά στο υπόλοιπο της βάρδιας».

«Έχω κάνει κι εγώ αυτή τη δουλειά», λέει.

«Κι έπειτα σερβίρεις σούπα και στους ξένους· άσε που κι όλο και κάποιος Αφρικανός κάθεται και τρώει το φαγητό που φέρνει από το σπίτι του κι εσύ τον αφήνεις».

«Δε μου στοιχίζει τίποτε και τη γυναίκα μου δεν την πειράζει».

Νεύω καταφατικά με το κεφάλι.

«Κι εσύ;» ρωτά. «Μου αρέσουν οι άνθρωποι που διαβάζουν».

«Περνάει η ώρα μου έτσι».

Με κοιτάζει κατευθείαν στα μάτια, κι αυτός είναι ένας διακριτικός τρόπος για να με ρωτήσει κάτι πε-

ρισσότερο. «Είμαι μόνος μου, έχω κάνει πολλά χρόνια στη Λατινική Αμερική και τώρα είμαι πάλι εδώ. Δεν ξέρω πολύ κόσμο. Μένω στην παλιά πόλη».

Για να δείξω ότι δεν έχουμε τίποτε άλλο να πούμε, υψώνω το ποτήρι: «Ευχαριστώ και στην υγεία σου». Γυροφέρνω ένα μήνα τώρα εδώ μέσα, αργά ή γρήγορα όφειλα να του δώσω μερικές πληροφορίες. Φαίνεται πως φτάνουν, τσουγκρίζει το ποτήρι του, πίνουμε.

Είναι συνομήλικός μου και κρατιέται καλύτερα.

Θυμάμαι την πρώτη φορά που μπήκα στην ταβέρνα: του ζητάω να δοκιμάσω το κρασί, μου δίνει ένα ποτήρι και προσθέτει ένα πιάτο μαύρες ελιές. «Αν δεν τις θέλετε, δεν τις πληρώνετε», λέει.

Το στριφογυρίζω στο στόμα, το κατεβάζω: είναι καλό και ταιριάζει μια χαρά με τις ελιές. Έρχομαι κάθε μέρα και κείνος μου σερβίρει ό,τι έχει: το πιάτο της ημέρας και το κρασί του.

«Έχω ένα φασκόμηλο σε μια γλάστρα που μυρίζει φρέσκο καρύδι, αύριο θα το φέρω», λέω.

«Είναι μεγάλη η απόσταση από την παλιά πόλη».

Ναι, σηκώνομαι στις πέντε αλλά το κάνω ευχαρίστως: το θαλασσινό αεράκι διαποτίζει την ατμόσφαιρα.

Την ώρα εκείνη το σπίτι τρίζει: πέτρα, ξύλο, χαμουρητά. Έπειτα σωπαίνει με την ευωδιά του καφέ. Για να γεμίσει ένα δωμάτιο είναι αρκετή μια καφετιέρα στη φωτιά.